

De Gruyter Fabriek & PlantLab

Op een ijsig koude woensdagochtend, 30 november verzamelen de deelnemers van de excursie zich in de warme brasserie van De Gruyter Fabriek. Er heerst onder de deelnemers direct een gemoedelijke sfeer. Eenmaal compleet gaat de rondleiding door de fabriek van start. Toch nog even terug de kou in om het pand van buiten te bekijken. Joost de Bruyn vertelt vol passie over de historie van De Gruyter en het pand. De Gruyter was zowel een fabrikant van levensmiddelen als een winkelketen. Service en kwaliteit stonden hoog in het vaandel, vandaar dat De Gruyter kleinschalige winkels had met winkelbedienden die de klanten hielpen. In de jaren '60 en '70 kwamen echter de grote supermarktketens op zoals de Albert Heijn, die veel goedkoper waren en dus meer klanten trokken. Dit werd De Gruyter in 1980 fataal: het bedrijf werd failliet verklaard en de fabriek sloot haar deuren.

Vanaf toen werd het pand een broedplaats voor de creatieve sector. Onder andere kunstenaars en stedenbouwkundig ontwerpers vestigden zich in de fabriek, waardoor het pand werd verdeeld in veel verschillende hokjes en de elektriciteitsinstallatie een warboel werd. In 2008 heeft de brandweer besloten het pand te sluiten wegens de gevaarlijke situatie die was ontstaan. Dit leidde tot een grondige renovatie van de fabriek, die in 2010 werd voltooid.

Het pand werd opnieuw ingedeeld, waarbij een deel van de bestaande huurders kon blijven. "Boeken maakten plaats voor mensen", zoals Joost het zo mooi beschrijft. Ruimtes die tot dan toe werden gebruikt voor opslag werden herbestemd tot kantoorruimtes. Op die manier wordt het historische pand optimaal benut.

Er is bij de renovatie van het pand veel gewerkt met duurzame materialen. Zo zijn de schuine daken bijvoorbeeld geïsoleerd met een mengsel van oud papier en lijm. Ook wordt er voor de verwarming van het pand gebruik gemaakt van een warme luchtpomp op het dak. De stroom voor deze pomp wordt opgewekt door middel van zonnepanelen. "Nu leveren de zonnepanelen nog niet voldoende elektriciteit om het hele pand te voorzien, maar de ambitie is om in de loop der jaren meer zonnepanelen te plaatsen en zo energieneutraal te worden", aldus Joost.

Na de inspirerende rondleiding van Joost worden we hartelijk ontvangen door Vera Colstee bij PlantLab. PlantLab is het grootste en meest innovatieve bedrijf dat gevestigd is in De Gruyter Fabriek. Het maakt gebruik van hoogwaardige technieken om op een kleine oppervlakte binnen gewassen te verbouwen. Een efficiënte manier van Urban Farming. Door middel van paars licht heeft men de volledige controle over de gewassen en hoeven er bovendien geen pesticiden te worden gebruikt. De gewassen groeien op deze manier sneller uit tot een volwassen product, wat de problemen van de toekomst in voedselproductie zou kunnen oplossen. Steden, vooral in China en Japan, groeien zo hard dat de aanvoer van groenten en fruit van buiten de stad bijna onmogelijk wordt. Urban Farming is hiervoor de ideale oplossing. Er kan zo op een duurzame en efficiënte manier voedsel worden verbouwd in de stad zelf. De productie is op deze manier dicht bij de afzetmarkt, waardoor de aanvoer veel soepeler verloopt en de gewassen bovendien verser en dus gezonder zijn.

Na de boeiende presentatie van Vera volgt een rondleiding door het pand van PlantLab. Helaas zijn de ruimtes waar het daadwerkelijk gebeurt, de zogenaamde 'Plant Production Units' geen onderdeel van de rondleiding. "Daar zijn we heel strik in. Het is een unieke, innovatieve techniek die we gebruiken. Dit willen we graag zo houden" vertelt Vera met een lach. Desalniettemin was het een bijzondere ervaring om in het fraaie pand van PlantLab te worden rondgeleid.

De fabriek is een mooi voorbeeld van industrieel erfgoed wat met succes is herbestemd en waarin leuke initiatieven tot bloei komen. Een goed voorbeeld hiervan is PlantLab. Een organisatie die

experimenteert met Urban Farming. Een efficiënte manier van voedselproductie in de stad. Misschien wel de oplossing om voldoende voedsel in de stad beschikbaar te maken. Het is zeker de moeite waard De Gruyter Fabriek eens te bezoeken. Er worden geregeld rondleidingen gegeven voor geïnteresseerden.